

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 2. SIBIIŪ, 15 FEBRUARIŪ 1894. Anulŭ XXV.

APA DE BEUTŪ.

(Disertațiune de dlŭ Simeonŭ Stoica, destinată a se ceti în adunarea generală dela Năsăudŭ, dar din cauza timpului înaintatŭ remasă necetită).

Apa este unŭ corpŭ fluidŭ, care resultă din lucrarea comună a oceanelorŭ de apă cu atmosferă. Oceanele dau materia, și atmosfera o pregătesce.

Apa are unŭ mare rolŭ în joculŭ naturei. Ea ajutoră la formarea pământului și a materiilor lui. Întră în combinația tuturorŭ plantelorŭ și ființelorŭ vii de pre suprafața pământului.

Ea se găsește în calitate găzósă ca aburi, ca fluiditate care curge, și ca solidă în formă de gheață.

Fiind-că tótă apa câtă se află în natură, conține mai multe substanțe străine, ea nu este absolutŭ curată.

Ca atare din punctŭ de vedere chemic trebuie destilată. Destilarea nu este alta, decâtŭ fierberea și cuprinderea vaporilorŭ prin aparate destilátore.

Apa este compusă din oxigen și hydrogen, douē elemente gazóse, care se află în aerŭ și sunt fórte necesare corpului omenescŭ.

Ea forméză mai multŭ de cât douē din trei părți din greutatea totală a corpului nostru. Se póte dice fără nici o greșelă, că într'unŭ omŭ cu greutate de 75 chilograme se cuprindŭ 52 chilograme de apă.

Apa, după-ce aŭ fostŭ beută, străbate în tóte organele, țeseturile și fluiditățile corpului. În ea se disolva substanțele

nutritóre ale viptualelorú, și se facú posibile de a veni în curentulú circularú și a se împráschia în tóte părțile corpului.

Totú prin puterea ei se topescú materiile netrebuincióse și rêmase în corpú, cari apoi se eliminéză ca sudori și aburi prin piele, ca gaz umed prin plumâni (acidú carbonicú), ca uriná prin rerunchi și ca baligă prin intestine.

În fiă-care și prin sudori și urinú se perdú din corpulú nostru câte 2—3 chilograme de apă.

Acéstă perdere o reparămú neîncetatú, că în loculú ei bemú alta prospétă, orí o luămú cu alimentele.

Apa vine din aerú ca negură, róua, plóia, brumă, zăpadă séu ca ghiată.

Apa din aer numai o parte se așeză și curge pe suprafața pământului. O parte dintr'ênsa ca aburi se înalță iară în atmosferă, ca să se pérdă în nuori.

O altă parte se strécură prin păturile pământului, ca de acolo se sbugnescă în formă de isvóre. Isvórele facú páraie și lacuri, páraiele fluvii, fluviile mării și mările oceane.

Róua și plóia întră neschimbate în pământú; ghiata, bruma și zăpada străbatú numai după ce s'aú topitú de căldura atmosferică a sórelui.

Apa este beutura cea mai naturală și mai îndatinată.

Prin folosirea ei se restituie în cea mai mare parte perderea ocsigenului, a hydrogenului și a părților solide, pe care le perde corpulú în funcția sa continuă.

Fără apă nici mâncările nu se potú pregăti.

Apa în natură nici cândú n'o avemú fără alte materii. În ea se cuprindú anumite cantități de var, magnesie, sodiú, fier, acid carbonicú, aerú atmosfericú, diferite sáruri și alte substanțe, parte minerale, parte organice.

Natura a datú omului mai multe specii de apă, din cari elú póte să-și alegă aceea, care este mai bună. Dispune și de mijlóce, prin care elú și-o peface, ca se nu-í strice sănătății.

Este apă de isvor, de fântână, de văi sevă de ruri, de plăvă și de lacuri.

Apa de isvor vine din pământ, cea de plăvă de sus din nori, ce plutesc în atmosferă.

Apa din ruri și din lacuri se compune din apele de isvor mestecate cu de plăvă.

Apa, după cum trece prin paturile deosebite ale pământului, spală și ia cu sine mai multe materii, parte sănătoase, parte stricicioase omului și animalelor.

Materiile sănătoase sunt mineralele, iar cele stricicioase sunt materiile organice putrede de plante și de animale.

După calitate apa este de două feluri: una *bună de beut* și alta *rea*.

Apa cea mai bună și mai potrivită este apa de isvor adecă de fântână.

Numai apa de isvor poate cuprinde în sine acele materii solide, care sunt de trebuință corpului.

Ea câștigă aceste materii de prin straturile și stâncile pământului, preste care s'au strecurat.

Pe cât stratul pământului va fi mai năsipos și mai petros, pe atâta va fi și apa mai bună, mai curată și mai sănătoasă.

Năsipul și petrele sunt o adevărată strecurătoare pentru apă. Printre aceste straturi se perd și rămân substanțele putrede, precum și microbii mai multor boli, cari infectează apa. Apa de isvor e cu mult mai gustoasă și mai recoriătoare de cât cea din riu sevă de plăvă.

Asta din cauză că acidul carbonic, care-l dă gustul plăcut, e mai mult în apele de isvor decât în celelalte soiuri de apă. E mai recoroasă, pentru-că și-a păstrat recela venind din o adâncime mai rece a pământului.

Apa din riu încă ne priesce; dar fiind-că acidul carbonic și părțile solide dintr'ânsa nu se cuprind în cantitatea recerută, de și e bună la beut, totuși nu e așa de gustoasă ca cea din isvor.

Prin curgerea ei continuă o parte din acidul carbonic evaporază, și multe din substanțele solide se așază pe fondul alviei.

Apa de plóia, de ghiață, de zăpadă nu conține nici acid carbonic, nici sărurile folositoare ca cea din isvor, ci numai urme de amoniac, de care organismul nu are trebuință.

Tocmai pentru aceea apa de plóia nu e corespunzătoare de beut, cu atâta va fi însă mai potrivită pentru fiert și spelat.

Fia apa de plóia, de isvor, de fântână seú de riu, decă mineralele dintr'ensă sunt așa de puține încât nu-i schimbă gustul, se numesc apă dulce seú móle.

Apele, care au gust mai acriú, seú mai aspru, se numesc ape acre, gazóse seú minerale.

Unele dintre acestea, care conțin mult acid carbonic, după-ce au fost beute, fumează pe nas, d. e. cum este apa Sângeorgiului român.

Ape *minerale* se numesc acelea, cari au luat în ele o cantitate însemnată din mineralele suterane, așa încât i-au schimbat gustul ei dulciú. Astfel de ape sunt foarte multe la număr, și ele cuprind mai multe substanțe minerale decât apa de rând seú apa dulce. Apele acestea sunt bogate în diferite minerale, și conform cu cantitatea mineralelor se numesc: ape sărate, pucióse, văróse, feróse, arsenicióse, ioduróse și așa mai departe.

Isvórele cu ape minerale sunt reci seú calde, așa după cum apa lor isvoresce din păturile mai deasupra ori mai adânci ale pământului.

Ele se folosesc atât pentru beut, cât și de scaldat pentru vindecarea diferitelor bóle interne seú esterne.

Apele minerale isvoresc reci ori calde. Isvórele reci se trag din straturile mai superfiliiale, ear cele calde din interiorul mai profund al pământului, unde acesta încă își are căldura sa proprie. Dintre toate apele, câte ni le a dat

natura, aceea este mai bună de beutū, care e limpede, fără mirosū și fără nici unū gustū deosebitū.

Totdeauna, de câte ori o folosimū, apa se fie próspectă și destulū de rece. Se nu aibă intr'ênsa materiī organice putrede, nici de plante nici de animale, pentru că în aceste materiī se cuprindū o mulțime de microbi, adecă nisce ființe mici (înfusorii), cari ne aducū mai multe bóle.

Eată pentru-ce nu e bine ca se fiă pe lângă fântâni și isvóre gunoiū, baligă, putrejunī și alte necurățeniī, cari ușori se potū strecura în apa, ce o folosimū.

Însușirea cea mai bună o are apa de isvorū, și anume aceea, care isvoresce din stânci; care isvoresce din stratulū mălosū alū pământului, mirósă a nămolū, e rea la gustū și apasă stomachulū.

Apa de isvorū seū de fântână numai acolo este liberă de microbi și de substanțe vătămătoare sănătății, unde isvoresce, căci în cursulū ei mai departe priimesce în sine mai multe substanțe nesănătóse.

Apa de plóia. de lacuri, de puțuri și de rîurile, care trecū prin sate seū orașe, pe lângă latrine și alte depozite de gunoiū, este cea mai rea de beutū. Astfelū de ape daū nascere la diferite bóle, precum: urdinare cu sânge, diaree, friguri, lângóre, cholera ș. a.

Astăđi deja este lucru constatatū, că lățirea cholerei depinde mai multū dela calitatea rea a apei. Unde apa e bună și nu e infectată cu putrejunī organice, acolo cholera nu-și póte pune stabilimentū.

Apa de lacuri, de puțuri, de balți fiind-că e plină de rămășițe organice, nu se póte recomanda de beutū.

Unde lipsesce apa bună de isvorū, înainte de a se bé trebuie *curățită* seū purificată.

Purificarea se póte face prin doue mijlóce: *filtrare* și *ferbere*.

Pentru filtrare sunt mai multe aparate, care se numescū filtruri. Aparatulū celū mai eftinū se póte face dintr'unū

buglană ori puțină nouă, care se așează într'ună locă recorosă și uscată, d. e. într'o pivniță bună. La buglanulă acesta de o lature apröpe de fundulă din josă se pune ună cepă sėu șurubariū. Din lăuntru pe fundulă vasulă se pune ună strată de petri mai mari, bicași sėu cremene ordinară, în lățime ca de 2 palme; deasupra acestora se așează ună altă strată de petricele mai mărunte. Asupra petricelelor vine nėsip curatū, apoi preste acesta ună rėndū de cărbuni sdrobiți de teiū sėu de stejar, în lățime de 2 palme.

Pe gura deasupra a buglanulă în locă de fundă se fiă numai ună copacă provėdută cu mai multe găurele, preste care se törnă apoi apă, care strecurându-se prin straturile amintite ale vasulă, pe șurubariū va curge limpede și curată, curățită de substanțele bolnăviciose.

Straturile din internulă vasulă trebuie schimbate cu altele curate totū la 3—4 luni.

Acastă metodă de purificare este practică, însă pretinde multă ostenelă și perdere de vreme.

Pentru poporenī economī celū mai potrivită modū de purificare este *ferberea*, care se consideră de mijloculă celū mai sigurū de a distrage din apă ori ce felū de microbi și materī bolnăviciose.

Apa trebuie fėrtă câte o jumėtate de oră, după aceea lăsată a se reci, punėndu-se vasulă în care aū fertū într'altulū cu gheață saū cu apă rece.

După-ce s'a recitū, se pėstrează în altū vasū curatū și bine acoperitū.

Cei cari sunt siliți a trăi cu apă fėrtă aū sė și-o pregătescă prospetă în tötă ziua, fiind-că și în apa fėrtă, decă stă mai multă vreme, încă se sporesc microbii din óuele lorū, care nu se distrugū totalū numai printr'o ferbere.

De și apa fėrtă la începutū nu ne vine prea gustósă, cu timpulū omulū se obicinuesce cu ea, mai cu sėmă decă va fi fėrtă în vase noue curate, în care nu s'aū pregătītū męcări.

Apa ne este de mare valoare nu numai ca beutură, ci și ca *alimentă*, pentru-că ne provide corpul cu sările necesare. Ea este și ca *mijloc de curățire* și ca *leac*. Puterea ei vindecătoare depinde de gradele de căldură sêu de recelă. Cu apa caldă spălăm vestimintele și ne curățim corpul de multele murdării, ce se lipesc de corp.

Ca leac o putem folosi în formă de cataplasme ori învêlitori reci sêu calde.

Cataplasmele sunt nisce cărpe udate în apă și după aceea stôrse bine, ca se fiă așezate pe partea corpului unde cere trebuința. Învêlitorile sunt de o formă mai mare și acoperă un teren mai estins decât cataplasmele.

Cataplasmele și învêlitorile cu apă rece servesc pentru a domoli temperatura locală la aprinderile deosebitelor organe, și sunt bune puse pe acele părți ale corpului, unde se observă a fi aprinderea.

Cataplasmele și învêlitorile reci vor fi folosite la aprinderi, decă le vom schimba adese ori, barem la totă jumătatea de oră, și vor fi și mai cu efect, decă în apa respectivă vom pune și gheață.

Cârpele ude cu apă rece se întrebunțază la o mulțime de bôle, precum: la aprinderile de creeri, la lovire de gută, la aprinderile de grumazi și de plumâni, reumatism, lângore, la scurgerile de sânge din ori și care organ sêu parte a corpului. Nu există nici o aprindere prospêtă, la care n'ar fi bună apa rece.

Apa aplicată ca baie rece e un ajutor foarte bun, de a reduce temperatura urcată la bôle împreunate cu febrințelii mari, cu deosebire la lângore.

Bubatulă, pojarulă, scarlatulă, reumatismulă când li se urcă temperatura preste 40° C., ia un decurs favoritor după băile reci.

Pentru adulți aș loci băile reci de 20, ear pentru băieții de 25—30° C.

În băile aceste se ține bolnavul câte 10—15 minute, și el iese în acest timp va pierde 1—2° din căldura potențată.

Tot asemenea efect au și învelitorile corpului cu saltele udate în astfel de apă.

Băile reci, fricțiunile, stropirile și tușurile cu apă rece întăresc nervii slăbiți după acele morbur , în urma cărora simțirea corpului a scăzut, d. e. lovirea de gută.

Când cineva din or ce pricină a amețit și-l stropim cu apă rece în obraz, îndată se sgudue în simțiri, trăsare și roșesce în față, inima îi bate mai repede, și numai decăt își vine în or .

Apa caldă, în formă de cataplasme și învelitori, aplicată pe acele părți ale corpului unde se cöce ceva, e recomandabilă, pentru a grăbi puroirea și spargerea în afară a copturei.

Tot în astă formă domolesce durerile aprinderilor învechite, cari a trecut preste stadiul ferbintelilor .

Băile cu apă caldă făcute și întrebuințate după regula și temperatura convenită a igienei, sunt cele mai folosite la multe bóle, de pele și la spălarea de rane, la reuma învechită, la bólele cronice de rerunchi, la ale organelor genitale, la înflăciune de ficat și de splină, precum și la alte morbur , cari în decursul lor a lăsat urmări și produse dăunöse pentru sănătate.

Tot de categoria băilor calde se țin și *băile de vapor* , care încă se produc prin ferberea apei.

Influența și folosul băilor de vapor consună cu băile calde, cu observarea, că fiind ele de o temperatură mai urcată, produc mai multe sudori și prin asta au putere vindecătore mai pronunțată decăt cele calde.

Prin băile de vapor se scot afară din corp mai multe produse și rămășițe de bóle, cari stagnează înlăuntrul organismului bolnav .

Maî cu sémă reumatismulû incuibatû în óse, podagra și neuralgiile dureróse disparû dupã folosirea maî îndelungatã a bãilorû de vaporû.

Dar bãile de vaporû și cele calde nicî cândû se nu le folosescã cei ce suferû de aprinderi própsete seû de ferbințeli, cei care aû batere de inimã, nãdușelã, cari sunt sëraci de sânge și femeile care aû perióde seû alte scurgeri de sânge.

Rodna veche, la 1893 luna lui Octobree.

Simeonû Stoica,
medicû cercualû.

DARE DE SÉMĂ

a comisiunei esmise pentru esaminarea raportului generalû alû Comitetului și a eventualelorû propunerî.

(Înceere.)

II. Despre scóla Asociațiunei.

Raportulû comitetului despre scóla Asociațiunei trebuie sê umple cu bucurie pe toți membrii. Desvoltarea treptatã a scólei în tóte direcțiunile este corespunđetóre recerintelorû timpului, și toți membrii potû sê privescã cu legitimã mãndrie la creațiunea acêsta a lorû.

Partea materialã a scólei și a internatului va apreția-o comisiunea finanțiarã. Datorința nóstrã este numai sê rugãmû on. adunare, ca se nisuiescã a da comitetului acelu spriginû materialû, cu care scóla și internatulû sê se pótã manținé la acelu niveaû, la care a ajunsû. Inflorirea nealteratã și desvoltarea treptatã a scólei și internatului este o cestiune de onóre pentru întréga Asociațiune, și tocmaî de aceea adunarea nu póte, decãt sê apróbe toți pașii ce-i întreprinde comitetulû în interesulû acestorû prețioase instituțiunii.

Lã acestû loc o durerósã datorința ni se impune. Firulû telegraficû ni-a adusû erî trista scire despre încetarea din viețã a directorului provisorû alû acêstei scóle, a dlui Dr. I. Crișianû. Meritele lui Ioanû Crișianû pentru Asociațiune în generalû și pentru scólã în specialû trebuie sê fie cunoscute tuturorû membrilorû Asociațiunei.

Tocmaî de aceea credemû a corespunde dorinței întregi adunãri, propunêndû, ca adunarea se binevoiascã a-și

esprima regretele sale *a)* prin ridicare, *b)* prin protocolul ședinței de aži și *c)* prin o telegramă de condolență adresată din ședința prezentă văduvei răposatului.

III. *Despre administrarea averii Asociațiunei.*

Despre administrarea averii Asociațiunei se pronunță cu competență comisiunea finanțiară.

Noi relevăm, că întréga avere a Asociațiunei face 184,347 fl. 39 cr., că întratele cu finea anului 1892 au fostu 13,483 fl. 80 cr., ear eșitele 11,650 fl. 32 cr., resul-tându unū sald de 1833 fl. 48 cr.

Relevându datele acestea, amū avutu de scopū sē atragemū atențiunea on. adunări la faptulū, că averea Asociați-unei după anii esistenței sale și în proporțiā cu lipsele nōstre crescēnde, nu se aflā în sporirea doritā de toți.

Relevămū faptulū acesta pentru ca toți membri de fațā la acēstā adunare, sē se întorcā înflăcărați la vetrele lorū, cu propusulū firmū în inimā, de a lucra de aici încolo cu zelū însutitū pentru promovarea scopurilorū Asociațiunei.

IV. *Membrii Asociațiunii.*

Asociațiunea nōstrā în anulū 1892 a numēratū 87 membri fundatori, 181 membri pe viēțā și 343 membri ordinarī.

Cifrele aceste încă trebuie sē ne inspire seriōse gândiri. E totuși neadmisibilū, ca unica Asociațiune culturalā romā-nescā de caracterū generalū sē aibā numai 343 membrii ordinari, cu tōte că în 1891 numerulū membrilorū ordinari a fostu 483, și cu tōte că tacsele anuale facū numai 5 fl.

Împrejurarea acēstā iar trebuie sē ne causeze îngrijiri.

Tocmai din motivulū acesta, comisiunea d-vōstre ve rōgā din nou, sē îndrumați comitetulū, sē stāruiască din tōte puterile pentru-ca sē se câștigelū membrii noi și pentru ca sē se încasseze regulatū tacsele dela membrii înscriși.

Spre ajungerea acēstui scopū comisiunea crede că ar fi bine sē se îndrume comitetulū, sē publice la finea fiā căruī anū de gestiune numele acelorū membri, cari au solvitū ta-csele, și asemenea și a acelorā, cari s'au înscrișū între membri dar n'au răspunsū tacsele.

Propunere pozitivā în sensulū acesta însă nu face co-misiunea.

V. *Biblioteca Asociațiunei.*

Raportul comitetului despre biblioteca Asociațiunei este foarte îmbucurătoriu. Față cu 2639 opuri în 6130 tomuri, 4177 broșuri și 12 carte, la finea anului 1892 a constat biblioteca din 2723 opuri în 6453 tomuri, 4400 broșuri și 15 carte.

În suma acésta nu este computată biblioteca fericitului George Barițiu, constatătoare din 438 opuri în 510 tomuri și 563 broșuri. Biblioteca acésta prețioasă este un don al eredilor fericitului președinte, pentru care adunarea se binevoescă a-și esprima cea mai profundă a sa mulțumită.

VI. *Despărțemintele Asociațiunei.*

Raportul comitetului despre despărțeminte asemenea e foarte îmbucurătoriu. Funcționarea regulată a lor, zelul și viața nouă, ce s'a pornit, sunt arvuna unui viitor mai senin.

Cu atât este mai viuă părerea noastră de rău, când împreună cu comitetul trebuie se aducem la cunoștința on. adunării completa nelucrare a despărțemintelor *Clujă, Gherla* și *Deva*. Tote trei orașele acestea sunt castre puternice românesce și au o inteligență românescă numerosă. Clujul em-puriul Câmpiei, Gherla a Someșului, ear Deva a Hunedorei. Neglijința și nepăsarea inteligenței în asemenea centre nu este escusabilă.

Binevoiască on. adunare generală a-și esprima regretele sale adencă asupra acestor fenomene și totodată a îndruma comitetul, se nu lase nefolosit nici un mijloc pentru a aduce la viață și despărțemintele acele de mare însemnătate.

VII. *Propuneri.*

Din cele până aici espuse a putut se se convingă on. adunare generală, că comitetul n'a intrelăsat nimic pentru a satisface îndatoririlor sale. Tocmai de aceea trecendă la propunerile densusului, avem onore a ve ruga, se binevoii:

1. A da comitetului absolutoriu pentru activitatea din 1892.
2. A lua spre sciință declararea de membri a celor primiți în ședința de er;
3. Asemenea a lua spre sciință amintirea făcută în ședința de er pentru membri repotați;
4. În fine a aproba raportul comitetului.

Propunerea dluî Cosma. Pe lângă propunerile comitetului a mai prezentat o propunere și dlă Partenie *Cosma*, ală cărei cuprinsă e următoriuł :

„Comitetulu se delégă și se autoriséză, a primí și declara de membri ai Asociațiunei pe cei nou însinuați și a-ı provedé cu documentulu de legitimare, avéndu a notifica onoratei adunări despre cele efeptuite“.

Avéndu de o parte în vedere, că numărulu afaceriloră reuniunei reclamă, ca cei nou înscriși îndată se se facă părtași din drepturile de membri, de altă parte fiindu o necesitate, ca adunarea generală se nu abđică dela dreptulu nici de a primí însași pe membrii sei, comisiunea d-vóstre propune spre primire următorulu proiectu de rezoluțiune :

Adunarea generală autoriséză comitetulu, se pótă primí și declara de membri ai Asociațiunei pe cei nou însinuați și a-ı provedé cu unú documentú de legitimare, avéndu însé a se elibera diplomele numaı dupa votulu aprobătoru alú adunării generale.

Abđicerea secretarulu II. Aducemú mai departe la cunoscința on. adunării generale, că secretarulu alú II-lea alú Asociațiunei nóstre dlú Dr. Amosú *Frâncu* din cauza ocupațiuniloră sale și a stărei sale sanitare a abđisú dela oficiulu seú de secretariú alú II. și totodată și din calitatea sa de membru suplentú.

Pentru motivele aduse, comisiunea se vede silită cu regretú a propune adunării generale, se priiméscă abđicerea acésta, alegéndu în loculú fostulu secretarú unú nou secretarú alú II. și totodată unú nou membru suplentú în comitetú.

Învitarea despărțémentuluı Sas-Sebeș. În fine ne luămú libertatea a presenta învitarea despărțémentuluı Sas-Sebeș, ca adunarea generală din anulú viitorú se se țină în acelu opidú, cu rugarea, ca on. adunare generală se binevoiască a priimí învitarea acésta gentilă a frațiloră nostri din Sebeșú.

Cu acestea terminându-și misiunea, mulțumimú on. Adunării generale pentru onórea, ce ni-a făcut'o prin încredințarea ei.

Năséudú, în 23 Octobre n. 1893.

Nicolaú Garoiu m. p.,
președinte.

Dr. *Vasile Hossu* m. p.,
raportorú.

Gerasimú Domide m. p.,
membru.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrologe. La 15/27 Novembre a reposatŭ în Suceava meritatulŭ profesorŭ gimnasialŭ de acolo *Stefanŭ Stefureac*, pedagogŭ distinsŭ, autorŭ de bune cărți scolare, membru aprŭpe alŭ tuturorŭ soțietăților culturale din țeră, întemeietoriulŭ soțietății „Scŭla română“, de care ne amŭ ocoatŭ și ne ocupămŭ și noi în fŭia acēsta. Îmmormēntarea bravulŭ bărbatŭ a fostŭ impunătore; și cu inimă frățescă ne asoțiamŭ și noi la înălțătorele cuvinte funebre, ce i s'au făcutŭ din partea dlorŭ Băietanŭ, Vicolŭ, Cosovicŭ și a elevulŭ septimanŭ Preliciŭ, și carŭ „Gaz. Buc.“ le reproduce, dicēndŭ nobilulŭ luptătorŭ : Fiă-ți țerana ușoră și memoria binecuvēntată!

— Distinsulŭ profesorŭ universitarŭ și medicŭ Dr. *G. Asachi* a reposatŭ în Paris în urma unŭ morbu de aortă, de care pătima de mai multŭ timpŭ.

— La 4/16 Ianuariŭ a încetatŭ din vieță la Radauți meritatulŭ protopresbiterŭ și parochŭ în Ruși Moldoviței *Vasile Cocârldă*, vredniculŭ bărbatŭ, carele totă agonisita vieții sale laboriose o a donatŭ „Scŭlei române“ din Suceava pentru ajutorarea elevilorŭ seraci și altorŭ institute culturale și filartropice, Îmmormēntarea lui, sub conducerea delegatulŭ metropolitanŭ archimandritŭ Calinciucŭ, s'a făcutŭ la 7/19 Ianuariŭ în modulŭ celŭ mai onorificŭ, cu concursulŭ poporului din parochiă și din totŭ ținutulŭ, precum și alŭ numerŭselorŭ corporațiunŭ, cărorŭ au aparținutŭ decedatulŭ.

— La 12/24 Ianuariŭ a. c. a încetatŭ din vieță dlŭ Dr. *Aureliŭ Maniu*, notarŭ publicŭ în Oravița fostŭ deputatŭ dietalŭ etc, unŭ distinsŭ bărbatŭ alŭ poporului nostru, în specialŭ unŭ zelosŭ patronŭ alŭ scŭlelorŭ nŭstre.

Amintirea lorŭ cu laudă!

În Viena s'a ziditu o biserică sērbescă, carea cu mare solemnitate a fostŭ sfințită de I. P. S. mitropolitŭ alŭ Bucovinei *Silvestru*, asistândŭ și Maiestatea Sa. Cultulŭ divinŭ s'a sevērșitŭ în limba veche slavă.

Fundațiunŭ și donațiunŭ culturale. Reposatulŭ Episcopŭ alŭ Buzeului *Inocențiu* a lăsatŭ pentru scŭle și stipendii o donațiune de 600,000 lei.

— Cetățeanulŭ din Oravița Ioanŭ *Mătăsereanŭ*, acum reposatŭ, și soția sa *Maria* au dăruitŭ scŭlei române gr. or. de acolo efecte de valŭre preste 5000 fl. După informațiunea, ce avem, comuna bisericescă va se rădica pe loculŭ donatŭ, care este unulŭ din cele frumoșe de acolo, o scŭlă de fete, a cărei trebuință este aduncŭ simțită.

— Dna *Elena*, veduvită Andreiŭ *Popovicŭ* din Brașovŭ, a donatŭ pentru internatulŭ orfaneului de acolo 1000 lei noi.

Studŭ asupra Românilorŭ din Macedonia. Profesorulŭ de limba și literatura română la universitatea din Lipsca, Dr. *Wiegand*, care a petrecutŭ 15 luni în peninsula balcanică, spre a studia limba și datinile poporului macedo-românŭ, lucrēză la o scriere, în carea va depune rezultatulŭ scrutarilorŭ sale.

† *Billroth*. Celebrul Dr. de medicină și chirurgie Billroth din Viena, a murit la 6 Februarie nouă în Abbazia.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ a teologilor și pedagogilor gr. or. români din Sibiu intenționează a eda din incidentul iubileului său de 25 ani, ce l'a serbat în anul expirat, un almanah cu istoricul societății, consemnarea membrilor fondatori și onorari, lucrări originale de ale membrilor ei, sentințe cu subscrierile lor etc.

Avea „Reuniunea femeilor române“ din Brașov, după raportul comitetului ei la adunarea generală, s'a urcat în anul expirat cu 1147 fl. 55 cr. și face 40.725 fl. 56 cr.

„Reuniunea femeilor române“ din Sibiu a hotărât modificarea statutelor sale, și se ocupă de ideea înființării unei preparandii învățătoresci pentru fete.

Descoperire însemnată. Eruditul Morgan făcând săpături arheologice în pustia Sahara, a descoperit un mormânt vechiu cu sculpturi, picturi etc., cari se numără între cele mai frumoase din câte sunt cunoscute până acum.

Țiară nouă. Sub redacțiunea dlui Ioan Slavițchi ese în Bucuresci cu începere dela 15 Novembre 1893 un Țiară cu numele „Sentinela română“, care se declară țiară pentru toate Țestiunile, ce privesc pre poporul nostru din toate părțile. Totu sub redacțiunea aceluia scrierea periodică „Vatra“ cu bune scrieri și frumoase ilustrații.

FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢŢ.

Transportu din Nr. 9 și 10 1893. 578 fl. 96 cr.

Lista Nr. 395. Colect. dlui Vasile Hosu M. Oșorhiu: Toganelu Șandoru 10 cr.; Tancoș Vasile 20 cr.; Toganelu Ioan 20 cr.; Toganelu S. 20 cr.; Toganelu Const. 10 cr.; Cismaș Ioan 29 cr.; Manișoru S. 10 fl.; Ilie Tepecaru 10 cr.; Manișoru Ana 15 cr.; Ioan Paptoru 10 cr.; Danila Pogacianu 10 cr.; Macsimu Toganelu 10 cr.; Ioan Manu 10 cr.; S. Russu 10 cr.; Teodoru Cosma 10 cr.; Petru Manu 10 cr.; Vasilica Flora 50 cr.; Vasilica Manișoru 10 cr.; Vasilica Manlupu 10 cr.; Dumitru Toganlupu 10 cr.; Iacobu Szabadi 10 cr.; S. Toganelu 10 cr.; Const Mansor 10 cr.; Petru Rusu 10 cr.; Teodoru Florica 10 cr.; Agnes Pap 55 cr.; Vasilica Fekete 20 cr., toți din Sloboda; Dumitru Calmanu în Ceuseu 50 cr.; Ioan Sasu în Ceuseu 20 cr.; Simionu Têrnoveanu în Ceuseu 29 cr.; Simionu Scandora în Ceuseu 10 cr.; Nistoru Stefan, sen. în Minesci 10 cr.; Comesu Lazaru sen. ambi în Minesci 10 cr.; Teodoru Moldovanu în Bardosi 20 cr.; Lazaru Mureșanu 10 cr.; M. Samsonu 10 cr.; Vasile Sângeorgeanu 20 cr.; Const. Florea 20 cr.; Pavelu Bergianu 40 cr.; Petru Șandoru 20 cr.; Vasile Saltelechi 1 fl.; Ioan Morariu 50 cr.; Nina Szabo 1 fl.; Achimu Todoru 19 cr.; M. Onisiu și Dum. Madereu 20 cr.; Batza Petru și Stefanu Fodoru 20 cr.; Marincea Gaboru 20 cr.; Andrei Moldo-

vană 10 cr. toți din Bardoși; Ioană Pastoră în Sloboda 30 cr.; Ludovică Albu 50 cr.; Vasiliu Moldovană 20 cr.; Ioană Flăoia 50 cr.; Ioană Toganelă 10 cr.; Constantină Toganelă 20 cr.; Ioană Cosma 10 cr. — Suma 11 fl. 80 cr. — Suma 590 fl. 76 cr.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 438/1893.

Procesă verbală

ală comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporulă română, luată în ședința dela 16 Septembrie 1893.

Președinte: Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte.
Membrii prezenți: Ioană Hannia, I. V. Russu, Ioană Papiă, P. Cosma, I. Popă de Galați, I. Crețu, Z. Boiu, secretariă I., Dr. Amosă Frâncu, M. Voileanu, N. Frateșiu, controloră, N. Togană, bibliotecariă.

Secretariă: Dr. Amosă Frâncu.

Nr. 230. Se presentă hârțiă cu data pres. 10 Iuliă n. a. c. a dlui advocată din M.-Oșorheiă E. Popă de Gridă, prin care în urma însărcinării primite pe basa decisiunei comitetului Nr. prot. 52/1893 a. c. înainteză o copiă și o traducere a testamentului cu data 15 Augustă 1873 a fericitului Michailă Harșiană din Hodacă și își compută spesele intervențiunei cu suma de 13 fl. 30 cr.

— Constatând, că prin decisiunea comitetului luată în ședința dela 10 Aprile n. 1875 s'a resolută definitivă cestiunea testamentului Michailă Harșiană, enunțându-se, că Asociațiunea nu se afla în pozițiune de a lua asupra-și angajamentele respective sarcinele oneroșe indigitate în acelă lăsământă, comitetulă persistă pe lângă hotărîrea sa anterioră și nu va lua parte la pertractarea nouă ordinată în cauza lăsământului, ear spesele dlui advocată E. Popă de Gridă în suma de 13 fl. 50 cr., le asemneză la cassă spre plătire pe lângă documentă în ordine. (Ex. Nr. 257/1893).

Nr. 231. Direcțiunea scôlei de fete cu internată a Asociațiunei transilvane în urma însărcinării date prin decisiunea cuprinsă sub Nr. prot. 134 a procesului verbală dela 27 Iuliă n. a. c. înainteză prin hârțiă cu data 3 Septembrie n. a. c. propunerea sa motivată pentru continuarea cursului complementară.

— Comitetulă își rezervă a decide în meritulă causei după-ce i se va arăta numărulă eleveloră insinuate la cursulă complementară. (Ex. Nr. 393/1893).

Nr. 232. Direcțiunea scôlei de fete cu internată a Asociațiunei transilvane înainteză prin hârțiă cu data 2 Septembrie n. a. c. ună noă proiectă de bugetă întocmită în conformitate cu decisiunea Nr. 157 dela 16 Augustă n. a. c. și în legătură cere, ca pe basa conclusului din ședința dela 16 Iuliă 1892 Nr. 179 să se

prelimineze în bugetul anului școlariu 1893/94 o remunerațiune de 100 fl. pentru o a doua bonă, ear conformu bugetelor anterioare se se lase în bugetu suma de 120 fl. pentru a treia servitoare. În urmă direcțiunea observă, că după-ce din spesele de cancelarie proiectate s'au ștersu 10 fl., ear pentru contribuțiune s'au preliminatu 14 fl., subvențiunea școlii se mai urcă cu 4 fl. v. a.

— Se preliminară în bugetul școlii de fete cu internatu a Asociațiunei în conformitate cu cererea direcțiunei suma de 100 fl. pentru o a doua bonă, și 120 fl. pentru a treia servitoare, și se ridică subvențiunea școlii cu 4 fl.

Proiectul de bugetu înaintatu prin direcțiune se dă cassarului Asociațiunei, dlū L. Simonescu, spre rectificare, ca astfelu se fiă prezentatu adunării generale a Asociațiunei. (Ex. Nr. 394/1893).

Nr. 233. Dlū B. Bașota, avocatū în Abrudū, trimite prin asignațiunea pres. în 5 l. c. 10 fl. ca rata pro Septembre a contribuiri sale la fondulū „G. Barițiu“.

— Primirea sumei de 10 fl. pentru fondulū „G. Barițiu“ se adevăresce. (Ex. Nr. 405/1893).

Nr. 234. Camera de comerțu și industrie din Brașovū trimite raportulū seū pe anulū 1892.

— Se ia actū. (Ex. Nr. 408/1893).

Nr. 235. Dlū I. Popū Reteganulū prin hârtiă cu data pres. 3 Septembre a. c. înainteză cuitanța sa de spre premiulū votatū.

— Se ia actū, că cuitanța s'a trimisū la cassă spre solvire. (Ex. Nr. 486/1893).

Nr. 236. Dlū P. Cosma înainteză cu data 4 Septembre a. c. lista Nr. 520 a contribuiriilor colectate pentru fondulū „George Barițiu“ cu observarea, că rezultatulū colectei în suma de 44 fl. s'a depusū în libelulū Asociațiunei Nr. 10,615 la institutulū de creditū și economii „Albina“.

— Se ia actū, și lista Nr. 520 a contribuiriilor pentru fondulū „George Barițiu“ se trimite la redacțiunea fôiei „Transilvania“ spre publicare. (Ex. Nr. 411/1893).

Nr. 237. Direcțiunea despărțemântului III, (Făgărașū) a Asociațiunei prin hârtiă cu dată 5 Septembre n. a. c. împărtaşesce, că în ședința subcomitetului dela 30 Augustū n. a. c. s'au alesū delegați pentru adunarea generală a Asociațiunei în persoanele dlorū B. Rațiu și I. Danū, s'a decisū ținerea adunării generale a despărțemântului în 15 Octobre n. în Șinca vechie și s'a dispusū. că până la adunarea generală se substitue dlū directorū B. Rațiu pe dlū cassariū N. Cosgaria, care s'a retrasū din causă sanitară.

În legătură direcțiunea trimite prin asemnațiune suma de 55 fl. încassată ca tace dela 11 membrii ordinari, și cere ca membrulū I. Dogenarū se i se trimită fôia „Transilvania“.

— Se ia actū, primirea sumei de 55 fl. se adevăresce, dlui I. Dogenariū i se va trimite fôia „Transilvania“ pro 1893, încâtū voru mai fi numerī disponibili. (Ex. Nr. 413/1893).

Nr. 238. „Meseriașulū românū“ Asociațiune de creditū și depunerī în Brașiovū, remite prin hârtiă cu data 5 Septembre lista

Nr. 623 pentru fondul „George Barițiu“, de óre-ce a contribuit la o altă listă, ce a circulat în Brașov.

— Se ia act (Ex. Nr. 415/1893).

Nr. 239. Dl. I. Caba, diurnist în Chișineu, cere pentru fiica sa Emilia, elevă internă a scólei civile de fete cu internat a Asociațiunei, un stípendiu de 50 fl.

— Fiind încă un stípendiu de 50 fl. menit pentru elevele adăpostite în internatul Asociațiunei vacant, acela pe baza motivelor cererei se acórdă pe anul scol. 1893/94 elevei Emilia Caba din Chișineu. (Ex. Nr. 417/1893).

Nr. 240. Dl. P. Cosma trimite din însărcinarea dlui Dr. Aureliu Maniu, notar public în Oravița, prin hárta cu data 5 Septembrie n. a. c. suma de 200 fl. drept acoperire pentru cele 4 stípendii de câte 50 fl. pe anul scol. 1893/94 pentru elevele internatului de fete al Asociațiunei.

— Priimirea sumei de 200 fl. se adevăresce. (Ex. Nr. 416/1893).

Nr. 241. „Cassa de păstrare poporală“ societate pe acțiuni în Oravița, trimite prin hárta cu data 8 Septembrie n. lista Nr. 567 pentru fondul „G. Barițiu“ dimpreună cu rezultatul aceleia în sumă de 16 fl. 5 cr.

— Primirea sumei de 16 fl. 5 cr. pentru fondul „George Barițiu“ se adevăresce, și lista Nr. 567 se trimite la redacțiunea fóiei „Transilvania“ spre publicare. (Ex. Nr. 420/1893).

Nr. 242. Secretariul II. raportă, că în urma concursului publicat sub Nr. 324/1893 pentru un post de învățatoriu suplent la scóla civilă de fete a Asociațiunei, s'a prezentat o singură petițiune, a dlui Dr. Vasile Saftu, care întrunesc toate condițiunile reclamate în concurs și lege.

— Comitetul a alege pe dl. Vasile Saftu de învățatoriu suplent la scóla civilă de fete a Asociațiunei în condițiunile concursului Nr. 324/1893. (Ex. Nr. 421/1893).

Nr. 243. Direcțiunea scólei civile cu internat a Asociațiunei înaintă prin hárta cu data 11 Septembrie n. a. c. spre revizuire procesul verbal luat în conferința corpului didactic ținut la 6 Septembrie n. a. c.

Din procesul verbal înaintat se vede, că :

a) înscrierile s'a început cu 1 Septembrie n. a. c. și s'a continuat până în 6 Septembrie, de óre-ce vestea nefîntemeiată despre lățirea cholerei a reținut pe mulți părinți de a se presenta la timp;

b) s'a constatat, că numărul elevelor immatriculate până la 6 Septembrie n. a. c. e 42, al celor interne 22;

c) s'a constatat, că în 4 l. c. s'a ținut esamenele de recepțiune și pe baza acestora s'a priimit 3 eleve;

d) s'a constatat, că prelegerile s'au început în 5 l. c. și se continuă;

e) până la întregire prin noua putere corpul didactic își urmărește activitatea după planul orelor din anul precedent, cu modificarea, că limba germană în clasele III și IV. se propune interinală prin d-șora directoare a internatului Elena Petrașcu;

f) s'au ficsat manualele de învățământ pentru anul școl. 1893/94, și d-șora învățătoare Eugenia Trifă a luat asupra-și traducerea unui manual pentru economia de casă.

— Se ia act, cu aprobare. (Ex. Nr. 423/1893).

Nr. 244. Dl. Iuliu Vladuțiu din Turda trimite prin asemnarea pres. în 14 l. c. suma de 10 fl., ca taxe dela membrii ordinari N. Tamaș și A. P. Romanțanșu pro 1893.

— Se ia act, și primirea sumei de 10 fl. se adevărește. (Ex. Nr. 424/1893).

Nr. 245. Presidiul pune în conformitate cu deciziunea Nr. prot. 210 dela 26 August la ordinea șilei proiectul de regulament pentru folosirea bibliotecii Asociașiei.

După desbaterea în general și în special,

— se priimesce regulamentul pentru folosirea bibliotecii Asociașiei transilvane cu textul alăturat acestui proces verbal sub A), ce va fi a se tipări în 100 esemplare după foia „Transilvania“. (Ex. Nr. 365/1893).

Nr. 246. Comisiunea însărcinată prin deciziunea comitetului luat în ședința dela 29 Aprile n. a. c. prezintă dimpreună cu anteactele un proiect de regulament pentru afacerile interne ale comitetului Asociașiei transilvane, cu a cărui pregătire a fost încredințată o altă comisiune prin concludul Nr. 157 din anul 1883.

— Se ia act, și se va pune la ordinea șilei în o ședință convocată în curându spre acest scop.

Sibiul d. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,   Dr. Amos Frâncu m. p.,
vice-președinte.   secretariu II.

Verificarea acestui proces verbal s'a încredințat dlor: Ioan V. Russu, Ioan Hannia, Ioan Crețu.

S'a cetit și verificat. Sibiul 26 Septembrie 1893.

Ioan Hannia m. p.   Ioan V. Russu m. p.   Ioan Crețu m. p.

Nr. 245/1893.

Regulamentu

pentru folosirea bibliotecei „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”.

§. 1. Biblioteca „Asociațiunei transilvane” stă sub supravegherea bibliotecarului la dispozițiunea publicului și mai ales ume-nilor de litere gratuitu.

§. 2. Biblioteca se pôte folosi în cabinetulu de lecturâ, care va fi deschis celu mai puțin doue zile în septemânâ. Zilele și orele, în care se pôte folosi cabinetulu de lecturâ și se potu împrumuta cărți și afarâ de localulu bibliotecei, le ficsézâ bibliotecarulu în conțelegere cu președintele și le aduce la cunoștința publicâ prin afișare pe ușa bibliotecei.

§. 3. Bârbaților de litere, cari voescu a face studii, ce ceru timpu mai îndelungatu, bibliotecarulu le pôte pune biblioteca la dispoziție și în alte zile afarâ de cele ficsate, sub răspunderea sa propriâ.

§. 4. În cabinetulu de lecturâ se potu folosi tôte cărțile, manuscriptele și documentele de ori ce soiù.

§. 5. Afarâ de localulu bibliotecei se potu împrumuta cărți numai pe lângâ depunerea prețulu respectivei cărți dreptu cautiune și pe lângâ reversu despre cartea primitâ din bibliotecâ, carele rêmâne la bibliotecarù până la înapoierea opulu.

§. 6. Nu se potu estrada din localulu bibliotecei cărțile mai rare și de o valóre mai însemnatâ, de care nu mai ocuru în comer-ciulu de cărți, asemenea nici manuscripte și documente netipârite.

§. 7. Numêrulù tomurilorù, ce se potu împrumuta deodată unei persoane, îlù determinâ bibliotecarulu.

§. 8. Cârțile nu se voru împrumuta pe timpu mai îndelungatu de 3 luni, după a cărorù expirare, decâ în acelù timpu nimeni n’a mai cerutu cartea respectivâ, bibliotecarulu îi pôte acorda interesatulu unù nou terminu.

§. 9. Celu-ce până la expirarea țerminulu ficsatu nu înapoiézâ cartea, seù nu cere prolongirea terminulu, se admoniézâ; decâ admonițiunea rêmâne fără rezultatù, după expirarea de 15 zile cartea se va procura din cautiunea depusâ. La totù casulu atare individù își perde cautiunea și dreptulu de a mai împrumuta cărți din acéstâ bibliotecâ.

§. 10. În casuri estraordinare și urgente bibliotecarulu este îndreptățitu, a cere înapoierea cărții și înainte de expirarea terminulu ficsatu.

§. 11. Celu ce deteriorézâ cartea împrumutatâ, are se recompenseze dauna făcutâ. De aceea este interesulu fiâ-câruiâ, a descoperi la primire eventualele defecte ale cărții, căci făcêndu-o acéstâ mai târziù, aceea nu se va lua în considerațiune.

§. 12. Trimiterea cărții în provinciâ, cum și restituirea aceleia se face totdeauna pre spesele și risiculù solicitantulu.

Sibiù în 17 Augustù 1893.

Nr. 478.

Procesul verbal

luată în ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 5 Octobrie n. 1893.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.
 Membrii prezenți: I. V. Russu, I. Hannia. I St. Șuluțiu, I. Papiu, P. Cosma, I. Popu de Galați, I. Crețu, Z. Boiu secretar I., N. Frateșiu controlor, L. Simonescu cassar, N. Toganu, bibliotecar.

Secretar: Dr. Amos Francu.

Nr. 255. Se prezintă hârtia cu dato Nr. 5783/1893 a protopretorului cercualu Năsăud. dl. Colomanu Bodó, prin care ia act despre insinuarea adunării generale din anul curent și permite ținerea adunării, însă cu condițiunea, ca textul eventualelor propuneri, interpelațiunii și prelegeri să se prezenteze cel puțin cu 24 de ore înainte.

La propunerea dlui P. Cosma, se decide:

— Hârtia dlui protopretor, încât privește acea parte a aceleia, prin care se ia act despre insinuarea adunării generale, se ia spre scire; relativ la acea parte însă, prin care se dice, că ne conde ținerea adunării generale și încă condiționat dela prezentarea eventualelor interpelațiunii și propuneri cu 24 de ore înainte, i se observă, că comitetul nu i-a cerut concesiune pentru ținerea adunării generale, pentru că acel drept e basat în statutele Asociațiunii, ear la prezentarea eventualelor interpelațiunii, propuneri și prelegeri la protopretor nu-lu obligă nici o lege și nici nu o va face, de sine înțelegându-se, că în adunarea generală nu se pot și nu se vor pertracta obiecte, cari nu cad în competența ei normală. (Ex. Nr. 456/1893).

Nr. 256. Se prezintă hârtia cu dato 21 Septembrie a. c. a dlui Dr. Saftu, prin care mulțumindu pentru alegerea de profesor suplent arată, că fiind numit și profesor suplent la seminarul pedagogico-teologic din Sibiiu, nu poate primi postul încredințat lui, se ofere însă a pune 12—14 ore pe săptămână în serviciul școlii de fete pentru propunerea limbei și literaturii germane și române și pedagogiei pe lângă o remunerațiune corespunzătoare.

— Se ia act, și priimindu-se ofertul. dl. Dr. V. Saftu se aplică pentru limba germană, rămânendu, ca remunerațiunea să se ficseze pe basa raportului direcțiunii școlii de fete despre numărul orelor, care i s'a încredințat. (Ex. Nr. 439/1893).

Nr. 257. Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii arată prin hârtia cu data 27 Septembrie n. a. c., în urma însărcinării cuprinse în decisiunea Nr. 231 dela 16 Septembrie a comitetului referitoare la continuarea cursului complementar, că până

acum s'au înscrisă la acestă cursă 6 eleve și mai sunt insinuate 2 eleve, dintre cari una singură e esternă.

— Cursul complementară împreunată cu scôla civilă de fete se susține și-pe anulă scolară curentă, avându se învețe tôte elevele tôte studiile și se plătescă tacsă prescrisă anticipativă pe anulă întregă. (Ex. Nr. 440/1893).

Nr. 258. Cassariulă Asociațiunei dlă L. Simonescu prin hârtia cu data 19 Septembrie cere, ca afară de prețulă portreteloră fericitiloră președinți Andreiă baronă de Șaguna și Timoteiă Cipariă, care a fostă asemnată în ședința dela 16 Augustă n. a. c. cu 310 fl. se se încuviințeze erogațiunea sumei de 10 fl. 77 cr., ivită prin rambursă și prin achitarea speseloră de transportă.

— Suma de 10 fl. 70 cr. se asemneză la cassă. (Ex. Nr. 434/1893).

Nr. 259. Direcțiunea despărțemântului XXI (Năsăudă) înainteză prin hârtia cu data 23 Septembrie n. a. c. suma de 16 fl. ca tacsă de membrii și diplomă încurse dela 3 membrii ordinari.

— Priimirea sumei de 16 fl. se adevereșce (Ex. Nr. 436/1893).

Nr. 260. Tribunalulă reg. din M.-Oșorheiă comunică prin decisiunea cu data 11 Septembrie Nr. 423/1893, că actele referitôre la rēmasulă după Mihailă Harșiană le-a transpusă la oficiulă orfanală ală comitatulă Murăș-Turda spre întregire.

— Se ia actă, cu aceea, că după-ce comitetulă nu a priimită ereditatea fidei comisare din cestiune, nu se va presenta la pertractările ulterioare în causa rēmasulă după M. Harșianu. (Ex. Nr. 442/1893).

Nr. 261. Cassa de pestrare poporală din Oravița trimite cu data 29 Septembrie n. a. c. lista de contribuiă pentru fondulă „George Barițiă” Nr. 566 dimpreună cu rezultatulă aceleia cu suma de 4 fl.

— Priimirea sumei de 4 fl. se adevereșce, și lista Nr. 566 se va publica în fôia „Transilvania”. (Ex. Nr. 445/1893).

Nr. 262. Stipendistulă Alecsandru Vasilie studentă în a V-a clasă gimn., își legitimeză sporiulă făcută în studiă în decursulă anulă scolară 1892/93, și cere se i se lase și pe anulă viitoră scol. stipendiulă avută.

— Se ia actă, și stipendiulă avută i-se acórdă studentulă A. Vasilie și pe anulă scol. 1893/94. (Ex. Nr. 447/1893).

Nr. 263. Dlă Aureliă br. Poppă trimite prin hârtia cu data 30 Septembrie n. a. c. din însărcinarea dlă B. Încă în urma cererei preșidiale, o biografiă și o fotografiă a fericitulă președinte ală Asociațiunei Ladislău br. Poppă.

— Se ia actă cu mulțumită și se trimite la comisiunea numită în causa biografiiloră fericitiloră președinți. Ex. Nr. 451/1893).

Nr. 264. Direcțiunea despărțemântului VII; (Hategă) aiă Asociațiunei trimite prin hârtia cu data 3 Octobree listele Nr. 133, 161 și 163 a contribuiiloră pentru fondulă „George Barițiă dimpreună cu rezultatulă aceloră în suma de 9 fl. 10 cr.

— Primirea sumei de 9 fl. 10 cr. se adevărește, și listele se vor publica în fôia „Transilvania“. (Ex. Nr. 454/1893).

Nr. 265. Direcțiunea despărțământului XXII (Bistrița) ală Asociațiunei transilvane arată prin hârtia cu datulă 14 Septembrie n. a. c., că alegându-se în adunarea generală a despărțământului ținută în 4 Iulă n. a. c. la Bistrița membrii subcomitetului, în ședința dela 5 Septembrie n. a. c. s'a constituită biroulă, fiindă directoră dlă Dr. D. Ciuta, cassară actuală dlă G. Căteană, ear controloră dlă M. Romană.

— Se ia actă cu aprobare. Ex. Nr. 455/1893).

Nr. 266. Dlă inspectoră reg. de scôle ală comitatului Sibiiă, E. de Trauschenfels prin hârtia cu datulă 28 Septembrie n. a. c. Nr. 849/1893 cere, se i se trimită în copiă decretelă puteriloră didactice aplicate la scôla civilă de fete a Asociațiunei, și se i se înainteze ună conspectă despre emolumentelă aceloră.

— Datele cerute se voră estrada. (Ex. Nr. 449/1893).

Nr. 267. Se presentă ună contă despre 50 fl., ală grădinarului Rud. Schneider pentru lucrurile decorative făcute cu privilegiulă înmormântării fericitului președinte, care contă a fostă achitată prin directoră internatului de fete a Asociațiunei, d-șora Elena Petrașcu.

— Suma de 50 fl., solvită prin d-șora E. Petrașcu, se asemneză la cassă spre plătire la mâna aceleia pe lângă documentă în ordine. (Ex. Nr. 486/1893).

Nr. 268. Cu verificarea procesului verbală se concedă d-nii I. Papiă, Z. Boiu și N. Togană.

— Spre scire.

Dr. Ilarionă Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Amosă Frâncu m. p.,
secretariă.

S'a cetită și verificată. Sibiiă, 12 Octobrelă, 1893.

I. Papiu m. p.

Z. Boiu m. p.

N. Togană m. p.

Nr. 528/1893.

Proces verbal

al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luată în ședința dela 9 Novembre 1893.

Președinte: Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte.
Membrii presentă: I. St. Șuluții, I. V. Russu, I. Papiu, Z. Boiu, secretariă I., N. Togană bibliotecariă, Dr. C. Diaconovich.

Secretariă: I. Popă-Reteganulă.

Nr. 290. Președintele deschidând ședința aduce la conoscița comitelului tristulă casă ală morții membrului suplentă ală Comitetului Dr. Ioană Crișană, întemplată la 21 Octobrelă a. c., amintindă

că fericitul în Domnul și ca membru al Comitetului, dar mai ales ca fostu secretariu II. al Asociațiunei și directoru al scólei civile de fete a Asociațiunei în timp mai îndelungat prin activitate și zelū laudabilū și-a câștigatū merite pentru Asociațiune, — și invită pe Comitetū a venera prin ridicare memoria repositatului.

— Comitetulū, consimțindū cu cele descoperite de presidiu, prin rădicare ouoréză memoria repositatului și în locū de cunună pe mormēntulū repositatului destinéză suma de 25 fl. la fondulū G. Barițiu.

Nr. 291. Președintele prezentéză protocoalele ședințelorū adunării generale din Năsēud, dela 10/22 și 11/23 Octobre a. c., ear secretariulū I. Z. Boiu le dă cetire. (Ex. Nr. 515).

— Procesele verbale ale adunării generale se iau spre sciință și se vor publica în fôia Asociațiunei.

Nr. 292. Întru esecutarea concluserlor adunării generale Comitetul decide:

— I. Cuvēntulū preșidialū de deschidere sē dă spre publicare în organulū Asociațiunei.

II. Membrii noi întrați și priimiți de adunarea generală (Nr. prot. 6, 10 și 15) se încunoscintéză despre primiirea lorū, se provēdū cu diplome și li se trimite fôia „Transilvania“, ear tacele întrate la adunarea generală din Năsēud în sumă de 651 fl., se transpunū la cassa Asociațiunei.

III. Membrii noi priimiți sunt:

1. Membri fondatori: dd. *George Vișa*, proprietariū în Zlatna, *Nicolau Samoilū Popū*, posesorū în Șinca vechie, și „*Aurora*“, institutū de economii și credit în Năsēud.

2. Membrii pe viēță: dd. *Samuilū Crăciunu*, protopopū gr. cat. în Dostat, „*Aurora*“ institut de creditū în Abrud, *Emilū Popū*, notariū în Șinca veche, Dr. *Demetriu Ciuta*, avocatū în Bistrița și *Dionisiū Vaida-Voevodū*, proprietariū în Olpretū.

3. Membrii ordinari: desp. III. Făgăraș: Comanicū *George*, notariū în Veneția de josū, Halmagiū *George*, notariū în Comana de josū, desp. VI. Sebeș: Carabanū *Ioanū*, economū în Vințul de jos, Rahovean *Vasilie*, învățatoriū în Călnicū, Stanca *Ioanū* parochū în Vurper, „*Sebeșana*“ institutū de creditū în Sebeș, *Floca Ioanū*, paroch în Rehēu, *Cordea Petru*, parochū în Spring, Crețariu *Carolina*, propriet. în Vingard, Mărginean *Nicolae*, parochū în Gărbova, *Beu Ioanū*, economū în Apoldulū de jos, *Juga Ioan*, economū în Apoldulū de josū, Crețariū *Iuliū*, proprietariū în Vingard, Eleches Dr. *Ioanū*, medic Sebeș S., Pētrula *Nicolae*, parochū în Dostat, *Bitea Ioanū*, parochū în Cutu, *Vulecu Macsimū Ioanū*, proprietariū în Pianulū de susū, desp. XII Alba-Iulia: Anca *Nicolaū*, faurū în Micesci Kisfalū, *Rusan Florianū*, parochū în Alba-Iulia, *Cirlea Iosifū* în Alba-Iulia, *Cirlea Petru S.* în Alba-Iulia, *Popū Antoniu* în Bucerdea, *Moldovanū Simionū* în Alba-Iulia, *Gerasim Dr. Emil*, adv. în Aiud, *Andreiū Ludovic*,

rotariu în Gatoiu, desp. XIII. Simu Petru, cooperatoru gr. cat. în Bistra, Arieșan Iosif, adm. paroch. Certejea, Buzgariu Gregoriu, gornic în Dancas-Măgura, desp. XIV. Șimleulŭ-Silvaniei: Maniu Cassinŭ, cand. de adv. în Șimleulŭ Silv., Flonta Grațianŭ, preot. în Șimleulŭ Silv., Trufaș Ioanŭ în Georvente. Lobonț Emiliŭ, preotŭ, gr. cat. în Boianŭ, Vicaș Augustinŭ, preotŭ gr. cat. în Hidig, Sima Laurențiu, preotŭ gr. cat. în Marin, Sima Alecsandru, preotŭ gr. cat. în Perecei, Cosma Francisc, proprietariu în Piru, Fărcaș Dr. Iosif, medic, în Șomeuta mare, Cucu Stefan, preotŭ gr. cat. în Piru, desp. XXIX. Mediaș: Popŭ George, proprietariu în Călvaser, Hulea Nicolau, notariu Hașag, Ivan Dr. Ioanŭ, avocat în Mediaș, Bene Mihailŭ, geometru în Mediaș, Busoiŭ Basiliŭ, parochŭ gr. cat. în Buia, Deac Demetriu, parochŭ gr. cat. în Călvaser; desp. XXI: Mureșanŭ Ioachim, avocat Năseud, Mihailaș Iosif, Năseud, Avram Lazar, preot în Maier, Macaveiu Ioanŭ, preot în Feldru, Alecsi Dr. A. profesorŭ în Năseud, Chita Pavelŭ, preotŭ în Romuli, Precup Antonŭ, preotŭ în Rebrîșora, Sabo Vasiliu, notarŭ în St. Iosif, Groza Vasiliŭ, parochŭ în Maieru, Slăvócă Ieronimŭ, parochŭ în Ilva mare, Bulbucŭ Zacharie, preotŭ în Măgura, Popŭ Dr. Ioanŭ, vicariu în Năseud; desp. XXXI Turda: „Arieșana,” institutu de creditŭ, în Turda; desp. XXIV. M-Oșorheiŭ: Rațiu Ioanŭ, preotŭ în Șomșud, Aldea Augustinŭ, preotŭ în Bosed; desp. XXVI. Reghinŭ: Barb Eugenia, nasc. Moldovanŭ din Reghin, Duma Vasiliŭ, preotŭ gr. or. în Jabenita, Popescu Dr. Ioanŭ adv. în Reghin, Chețanŭ Dr. Augustinŭ în Reghinŭ, Boca Gligore, preotŭ gr. cat. în Ruși, Nistorŭ Grigore Br. preotŭ gr. cat. în Solovestru, Brătianŭ Mihailŭ, preotŭ gr. or. în Potocŭ, desp. XXVII. Cohalmŭ: Predoviciu Pompiliu parochŭ în Mercheașa, Buzea Ioanŭ, în Cohalm, Gheaja Teofil, parochŭ în Paloș; desp. Bradu: Fugată Nicolae, notariu în Luncoiulŭ de josŭ, Cotorŭ Romulŭ, comerciant în Baia de Criș, Popŭ Nicolae, capelan în Ormindea (Băița), Radu Dr. Ioanŭ, prof. în Bradŭ, Simedrea Gavrilŭ, capelanŭ în Zdrapți, Trifŭ Petru, proprietar, comerc. în Crisior, Dreganŭ George, parochŭ în Băița, Bedea Nicolae, vice-not. Mihaileni, Tisu Petre, avocatŭ în Panciova. Popŭ Emiliŭ, notar în Șinca-veche, Murariu Iacobŭ, notarŭ în Vadu, „Unirea”, institutu de creditŭ în Vadu, Urs George, notar în Ohaba, Biserica gr. cat. în Șinca-veche, Herțiogea Iosifŭ, parochŭ gr. or. în Herșeni, Rațiu Nicolau, proprietariu în Șinca-veche, Stoica Iosif, proprietar în Șinca-veche, Vasiliu Terente, proprietar în Strâmbea, George Vintilă, economŭ în Năseudŭ. George Bancu, notarŭ în Feldru, Dr. Alexiu Larionessi, adv. în Năseud, Gavriilŭ Vêrtic, jude r. cerc. i. p. în Bistrița, Vasilie Ranta Buticescu jude r. cerc. în Bistrița, George Livie, cand. de adv. în Bistrița, Ioanŭ Dologa, preotŭ Borgo Tiha, Amos Popescu, not. în Borgo-Prundŭ, Eliseu Danŭ, teologŭ abs. în Borgo-Susenŭ, Iacob Maiorean, preotŭ în Nepos. Ioanŭ Lupoia, profesorŭ în Năseudŭ, Anchediu Candale, preotŭ în Borgo-Bistrița, Ioanŭ Șerbanŭ, not. în Năseudŭ, Iacob Popŭ, învêț. dir. Năseud, Severŭ Orbanŭ, preotŭ în Coșna, Iuliŭ Popŭ, învêț. în Năseudŭ.

III. Conclusulă dela Nr. prot. 16, prin care raportulă comitetului centrală se aprobă, și comitetului să dă absolutoriu pentru activitatea desvoltată în anulă 1892, se ia spre sciință, și atâtă raportulă generală cât și raportulă comisiunei emise din adunarea generală a refera asupra raportului generală se dă spre publicare în organulu Asociațiunei.

IV. Conclusulă de sub Nrulă 17, prin care comitetulă se autorisază, a priimă și declara de membrii ai Asociațiunei pre cei noi insinuați și a-i provede cu ună documentă de legitimare, avend însă a li se elibera diplomele numai după votulă aprobatoră ală Adunărei generale, se ia spre scire și conformare și se notifică și direcțiuniloră despărțeminteloră.

V. Conclusulă de sub Nr. 18, prin care abdicarea dela postulă de secretară II. și dela loculă de membru suplentă în comitetă a dlui Amosă Frâncu se primesce, se ia spre scire, și despre acăsta se încunoscăintăză fostulă secretară II.

VI. Conclusulă de sub Nrulă 19, prin care cassarulă Asociațiunei se dă absolutoriu pentru rațiōiniulă anulă 1892, bugetulă pentru anulă 1894 se încuviințază, și atâtă rațiōinulă cât și bugetulă scōlei civile de fete se ia la cunoscăintă, șervesce spre scire, și bugetulă se comunică cassariului Asociațiunei.

VII. Conclusulă Nrulă 20:

a) prin care de președinte ală Asociațiunei pentru restulă periodulu 1894—95 s'a alesă P. T. D. vicariu metropolită și canonică I. M. Moldovană din Blajă;

b) secretariu II. și membru suplentă ală comitetului I. Popă-Regeganulă;

c) cassariu dlă Leontină Simonescu, se ia spre scire, cei aleși se încunoscăintăză la §. 11 ală Statuteloră, ear încât pentru președinte, în sensulă §-lui 11 ală Statutului, s'a trimisă arătare pentru întărire locuriloră mai înalte, ear pentru remunerațiunile celoră doi numiți la urmă se face asignare la cassa Asociațiunei.

VIII. În conformitate cu conclusulă Nrulă 21 disertațiunile dlui B. Bașota: „Resultatulă învingeriloră Romaniloră asupra Daciloră“ și a dlui Ș. Stoica despre „Apa de beută“ se transpună redacțiunei „Transilvaniei“ spre publicare.

IX. Conclusulă de sub Nr. 22, prin care învitarea despărțemintului Sebeș. de a se ține procsima adunare generală în orașulă Sebeș. s'a primită din partea adunărei generale cu viuă plăcere, se aduce la cunoscăintă direcțiunei respectivului despărțemintă.

Nr. 293. Direcțiunea desp. XXV ală Asociațiunei dto M. Ludoș, 10 Octobree st. n. 1893, trimite 35 fl. v. a., ca tacse dela membrii Asociațiunei din acelu despărțemintă, și raportază, că pentru încassarea tacseloră restante se vor lua măsurile cele mai energice în luna viitoare, când se va ține adunarea generală; — că dela 15 Augustă încōce nu s'a mai putută convoca adunarea generală, de ore-ce în unele comune aparținătoare despărț. XXV s'au fostă ivită casuri de coleră; — că din partea despărț. XXV

participă în mod oficial la adunarea generală din Năsăud dd. Nicolau Solomonu și Ioanu Boieriu. (Nr. ex. 488/1893).

— Spre știință, având a fi înștiințat comitetul despărț. despre primirea banilor.

Nr. 294. Se prezintă protocolul conferinței corpului didactic al școlii civile de fete a Asociațiunii din 14 Octombrie a. c. ținută sub prezidiul delegatului Asociațiunii, Dr. Ilarionu Pușcariu, împreună cu un raport din partea acestuia privitoriu la împărțirea orelor pe baza planului de învățământ. (Nr. Ex. 496/1893).

— Spre știință.

Nr. 295. Direcțiunea școlii de fete a Asociațiunii dto Sibiu 16 Octombrie 1893. Nr. 15 raportează, cum că Dr. Vasile Saftu, denumit învățatoriu la școla civilă a Asociațiunii pentru propunerea limbii germane, propune deja din 18 Septembrie a. c. 8 ore pe săptămână limba germană în cursul ordinariu, iar în cursul complementar va propune 5 ore pe săptămână, și anume: 2 ore limba germană, 1 oră matematica și 2 ore științele naturale, deci în total 13 ore pe săptămână. (Ex. Nr. 497/1893).

— Spre știință, cu provocare la concludul comitetului din 11 Octombrie 1893 Nr. 277, în care i s'a votat remunerațiune anuală de 400 fl.

Nr. 296. Cassarul despărțământului Blaj dto 17 Octombrie a. c. raportează, că:

a) membrii ordinari în acel despărțământ sunt 41, din cari 14 înși au răspuns taca anuală de câte 5 fl. pro a. c.

b) trimite suma de 70 fl. v. a. împreună cu registrul membrilor, cari și-au solvit taca;

c) restul tacei dela membrii ordinari fl. va scote până în finea anului curent, când fără amânare fl. va înainta;

d) rogă a se trimite la adresa dlui Ioanu Germanu, directoru al despărțământului Blaj. tipărituri de registre. (Ex. Nr. 499/1893).

— Spre știință, fiind a se încunoscinti comitetul despărț. despre primirea banilor și a se trimite registrele.

Nr. 297. Direcțiunea despărț. III. dto Făgărașu 17 Octombrie a. c. raportează, că:

a) despărțământul III al Făgărașului și-a ținut adunarea generală în Șinca-veche la 15 Octombrie st. n. a. c., cu un rezultat îmbucurător; între membrii noi s'a înscris un membru fondator dl Nicolau Samoilă Popu, mare proprietaru în Șinca-veche, cu 210 fl. v. a., altul ca membru pe viață și anume dl Emiliu Popu, notar cercual în Șinca-veche, cu 100 fl. v. a., și 5 membrii ordinari noi cu câte 5 fl. și câte 1 fl. taca pentru diploma; 2 membrii noi cu câte 5 fl. și un membru vechiu își solvesc taca de 5 fl., trimite banii încasați în sumă totală de 355 fl. v. a.;

b) arată, că protocolul adunării cu lista membrilor fl. va așterne mai târziu, precum și listele de colecte pentru fondul „G. Barițiu” din cari până în prezent a primit numai 5, cu un rezultat de 65 fl. 20 cr. (Ex. Nr. 500/1893).

— Se ia cu plăcere la cunoștință. Suma de 355 fl. s'a priimită; membrii înscriși au fost prezenți și priițiți în adunarea generală ținută în Năsăud la 22 și 23 Octobree a. c.

Nr. 298. Direcțiunea scôlei civile de fete a Asociațiunei, la însărcinarea On. Comitetu dto 5 Novembre a. c. Nrii 381, 390, 397, 404 recomandă spre considerare cererile elevelor:

Cornelia Manu, Sofia și Victoria Vasile, Ioana Străulea și Lucreția Bunea, pentru a fi dispensate de didactru pe a. scol. 1893/4. (Ex. Nr. 501/1893).

— Pe basa propunerii direcțiunei tôte 5 elevele se dispensază de didactru pro a. c. scol., și despre acêsta se însciintază direcțiunea.

Nr. 299. Dlū Dr. Nicolaū Maierū, direct. provisoriu alū despărțemētului V. alū Asociațiunei dto Seliște 6 Octobree 1893 raportază:

a) că în 2 rënduri a convocatū pe membrii despărțemētului la adunare prin circulare adresate cătră tôte oficiile parohiale din despărțemētū, și încă odată (a 3 óră) pe cale jurnalistică, și nici odată nu s'au întrunitū în numărū suficientū, spre a putē lua concluse valide. Decī rógă pe On. Comitetū, se dispună ce ar fi de făcutū?

b) că s'au înmanuatū diplome de membrii dlorū Vasiliū Papiū, notariū în Săcělū și Dr. Ilie Beu, medic în Orlat;

c) că din apelulū pentru contribuirī la fondulū „G. Barițiu“ a distribuitū esemplare la mai multe persóne de pe teritoriulū aceluī despărțemētū, dar că acelea n'au reportatū nimicū despre rezultatū. (Ex. Nr. 502/1893).

— Comitetulū ia cu regretū spre sciintă raportulū directorulū, de unde se vede puținulū interesū din acestū despărțemētū pentru cauzele Asociațiunei.

Directorulū despărțemētului se însărcinază a mai convoca odată adunarea despărțemētului, și decă convocarea ar rămānē iară fără succesū, se facă dlū directorū propunere, cum s'ar putē curma inertiā de pān'acum, și ce pași recomandă d-nia sa de a putē deștepta interesū pentru uniculū terenū naționalū culturalū ce lū avem.

Despre rezultatū așteptāmū în timpū de 30 zile raportū.

Nr. 306. Dlū Dr. Vasile Fodorū, secretarū alū despărțemētului Abrudū. dto 23 Octobree 1893, în absența presedintelui aceluī despărțemētū așterne raportulū generalū pentru anulū trecutū, de unde se vede, că în adunarea generală a despărțemētului ținută în 16 Octobree 1892, s'a alesū de actuariū dnulū Dr. Vasile Fodorū, avocatū în Abrudū, ear de cassarū dlū Ioanū Băbuțū, cooperatorū în Bucium-Sasa. (Ex. Nr. 504/1893).

— Spre sciintă.

Nr. 301. Direcțiunea scôlei de fete a Asociațiunei, dto Sibiu 28 Octobree 1893 face cunoscutē dispozițiunile, ce le-a fostū luatū față cu immormētarea repositnului Dr. Ioanū Crișanū, fostū

directorul alu' acelei scóle, întemplată la 21 Octobree st. n. a. c. (Nr. Ex. 506/1893).

— Spre sciință.

Nr. 302. Inspectoratul reg. de scóle din comitatul Sibiuului, dto Sibiu 28 Octobree 1893 cere decretelae despre urcarea salarelóru' învțătoriloru' dela scóla civilă de fete a Asociațiunei. (Nr. Ex. 509/1893).

— Decretelae cerute se dau.

Nr. 303. Michailu' Rusu din Mintiul românú comitatulú Bistrița-Nășeudú, dto Bistrița 17 Octobree 1893 se rógă de unú ajutoriú pentru de a putea învęta păpucăria. La suplica alăturată 5 acluse. (Nr. Ex. 510/1893)

— Nefindú ajutore disponibile, suplicantele se îndruméză a concura când se va deschide concursú pentru astfelu' de ajutore.

Nr. 304. Secretaru' I. alú Asociațiunii dlú Z. Boiu și cassariulú Asociațiunei dlú L. Simonescu își presintă particularielae speselorú avute cu ocașiunea adunărei generale din Nășeudú la 22 și 23 Octobree 1893, și adecă celú de întăiú în sumă de 26 fl. 30 cr. v. a., ear celú de alú doilea în sumú de 27 fl. 40 cr.; (Nr. Ex. 516, 517); totú odată notifică vice-președintele Dnulú Dr. Ilarionú Pușcariú, ca fostú președinte alú adunărei generale din Nășeudú, că din partea sa renunță la spesele de drumú, ce i-arú compete pentru acea călătoriă.

— Se asemnéză la cassă ca spese de călătoriă pentru secretariulú I. suma de 26 fl. 30 cr., ear pentru cassariulú Asociațiunei suma de 27 fl. 40 cr. Renunțarea din partea vice-președinteluí la rebonificarea speselorú de călătoriă, se ia cu mulțumită la cunosciință.

Nr. 305. Prin notă presidială se arată, că dela ședința ultimă a comitetulú până astăđi au intratú la fondulú George Barițiú sumele următóree:

1. Direcțiunea despărț. XII Abrudú 22 Octobree 1893 Nr. listei 249 (Nr. ex. 505) 60 fl. 30 cr.

2. Parteniú Cosma, dto Sibiu 22 Octobree 1893 Nr. list. 515 (Nr. ex. 507) 21 fl.

3. Basiliú Bașota, dto Nășeudú 1 Novembre a. c. a 7-a rată (Nr. ex. 513) 10 fl.

4. Direcț. desp. XXI Nășeudú 2 Novembre 1893 Nr. listei 351 (Nr. ex. 514) 69 fl.

5. Z. Boiu dto Sibiu 9 Novembre 1893 Nr. listei 696 (Nr. ex. 519) 10 fl. — Suma totală din aceste 5 liste de 170. fl. 30 cr., s'a transpusú la cassă, ear listele s'au trimisú în copii la redacțiua „Transilvania“.

— Spre sciință, cu aceea, că de óre-ce unele din contribui-rile la fondulú G. Barițiú au rėmasú nepublicate; cassariulú Asociațiunei se facă o consemnare a contribui-rilorú nepublicate încă și se le dea și pre acelea la publicare, însărcinându-se tot-odată redacțiunea foiei „Transilvania“ a face evidentă la fie-care publicare de contribui-ri suma finală a tuturorú contribui-rilorú.

Nr. 306. Pentru verificarea acestui proces verbal s'au ales
dd. I. Papiu, I. V. Russu și I. St. Șuluțiu.

Sibiu, d. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p., Ioan Popu-Reteganul m. p.,
vice-președinte. secretariu II.

S'a verificat. Sibiu în 16 Novembre 1893.

I. St. Șuluțiu m. p. Ioan Papiu m. p. I. V. Russu m. p.

Proces verbal

al comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința estra-ordinară dela 21 Decembre 1893.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.

Membrii prezenți: Iosifu St. Șuluțiu, Ioan Hannia, Ioan V. Russu, Ioan Papiu, Parteni Cosma, Leontinu Simonescu, cassariu, Nicanoru Frateșiu, controloru, Zacharia Boiu, secretariu I, Ioan Popu-Reteganul, secretariu II.

Nr. 324. Dl. vice-președinte Dr. Ilarionu Pușcariu comunică comitetului, că comisiunea pentru procurarea portretelor președinților reședite ai Asociațiunii propune în privința aședării solemnele a aceluora în sala cea mare a școlii de fete a Asociațiunii programul următoriu:

1. Aședarea se va face Duminecă în 26 Decembre a. c. la 11. ore a. m. în sala cea mare a școlii civile de fete.

2. Festivitatea va cuprinde:

a) O cântare din partea corului elevelor sub conducerea profesorului Dima;

b) un discurs din partea presidiului;

c) răsuns din partea directorului școlii;

d) o declamare din partea unei eleve a institutului;

e) o cântare în cor din partea elevelor;

3. La festivitate participă:

a) membrii comitetului Asociațiunii;

b) elevele școlii civile și ale celei elementare a reuniunii femeilor dimpreună cu corpul didactic;

c) reuniunea femeilor române din Sibiu și patronul școlii susținute de această reuniune;

d) pe lângă bilete de intrare vor mai participa și alții, cu preferință inteligenți români. (Ex. Nr. 587/1893).

— Spre știință.

Nr. 325. Referentele comisiunii literare, dl. Z. Boiu, raportază despre diplomele sosite dela II. Sa Dl. episcop al Lugoșului:

Di. Ioan cav. de Pușcariu de pres. 3 și 13 Decembre a. c. remite la Nr. 522 diplomele comunicate cu propunerea, ca transumptul pe pergament eștralat la mandatul reginei Maria în anul 1386 de pe literele donaționale ale regelui Ludovic I din anul 1376, prin care dăruiesce fiilor lui Voyk Olachul posesiu-

nea Balasnicha în districtul Mihald pentru merite în expedițiunea contra Bulgarilor, de pe care actul propunătorului a pregătit și trimis Asociațiunei o copie, fiind de valoare istorică, să se publice în foia Asociațiunei și eventual să se facă și facsimile de pe el. (Ex. Nr. 565. 570/1893).

— Comunicatele se remit cu mulțumită pentru binevoitoarea osteneală, cu care i-a succes a le câștiga ca materiale importante pentru istoria Ilustr. Sale Domnului episcop Dr. Victor Mihalyi, cu rugarea de a continua în dispunerea colectării de diplome și alte documente istorice de valoare acestora și a lăsa pe un timp spre foto-litografiare unele din acelea.

Nr. 326. Direcțiunea despărțământului XXIV. al Asociațiunei transilvane, dto Mureș-Oșorhei 28 Novembre a. c. la însărcinarea comitetului din 5 Septembrie a. c. Nr. 364 raportază, că din restul casei acelu despărțământ pro a. c. în sumă de 68 fl. 64 cr. reține:

a) pentru 2 premii à 10 fl. la 2 învățători, cari vor face cele mai bune progrese în pomăritu ori stupăritu, 20 fl.

b) pentru procurarea unui sigil și alte spese mărunte 7 fl. 81 cr.

c) pentru procurarea de cărți scolare pentru elevii miseri din acelu despărțământ 20 fl., ear restul de 20 fl. 83 cr. fii transpune cu asemnațiune postală comitetului Asociațiunei. (Ex. Nr. 555/1893).

— Suma de 20 fl. 83 cr. s'a primit și transpus la cassa Asociațiunei, ear Direcțiunea se invită a da informațiune asupra sumei de 26 fl. 14 cr., a cărei întrebunțare nu este evidentă din raport.

Nr. 327. Cassariul Asociațiunei presintă contul măsariului Carol Bécsey dto 20 Novembre a. c. despre 138 fl. 80 cr. pentru 2 dulapuri făcute pe sēma bibliotecii Asociațiunei conform concludului din 25 Augustu a. c. Nr. 350. (Ex. Nr. 537/1893).

— Contul se transpune la cassă spre solvire.

Nr. 328. Cassariul Asociațiunei dto 7 Decembre a. c. notifică, ca învățacelul Valeriu Nagy, care era ajutorul de societatea „Transilvania“, s'a eliberat de sodal, deci propune ca stipendiul aceluia să se sisteze. (Ex. Nr. 563/1893).

— Stipendiul ținut de Valeriu Nagy se declară de vacant și se sisteză la cassă dimpreună cu stipendiile ținute de învățaceii: Traian Todoranu, tauru în Șimleu, devenit calfa la 1 Octobree 1892,

Ilie Cordoșu, cojocariu în Cluj, devenit calfa la 28 Septembrie 1891,

Vasiliu Suci Valeriu, lăcătaru în Brașov, devenit calfa la 23 Novembre 1893,

Inocențiu Crișanu, croitoriul în Orăștia, devenit calfa la 1 Martiu 1893,

Vasiliu Lazaru, cojocarul în Dej, devenit calfa în anul curent, și se face arătare la societatea „Transilvania“ despre locurile devenite vacante.

Nr. 329. Prin nota presidială dto 11 Decembre a. c., se arată, că din presidiu s'a denumit în mod provisoriu de cancelist în cancelaria Asociațiunei dlă Gavriilă Hango, presbiteru și economu seminariailă în Sibiu începându cu quia 15 Decembre a. c. și se recere comitetulă a-î asema remunerațiunea.

— Spre scire, cu aceea, ca să se asemeze la cassa remunerațiunea à 25 fl. lunari a dlui cancelistă ală Asociațiunei Gavriilă Hango din 15 Decembre a. c., care o va priimi în rate lunare decursive.

Nr. 330. Dlă Dr. Ioană Popă, vicariu și directoră despărțământulă XXI ală Asociațiunei, dto Năsăudă 6 Decembre a. c., trimite suma de 200 fl., rezultată din venitulă curată ală festivitătiloră arangiate cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunei din Octobree a. c. în Năsăudă. (Ex. Nr. 568/1893).

— Suma de 200 fl. s'a transpusă la cassa Asociațiunei, ear dlui Dr. Ioană Popă se cuităză cu mulțumită suma trămisă.

Nr. 331. Direcțiunea despărțământulă X ală Asociațiunei dto Brad 30 Novembre a. c. înaintăză protocolulă luată în ședința din 5/17 Novembre a. c. a acelu despărțământă, de unde se vede, că cu ocasiunea adunării generale a despărțământulă, ținute la 10 Septembrie a. c., s'a arangiată o petrecere, care a adusă ună venită curată de 69 fl. 10 cr., și alătură și suma acăsta spre a decide comitetulă asupra ei. (Ex. Nr. 573/1893).

— Fiind adunată suma acăsta pentru Asociațiune, și trebuințele despărțământulă fiindă acoperite în sensulă regulamentulă din suma de 30 fl., ce a incursă dela membrii ajutătoră cu ocasiunea adunării generale din 10 Septembrie, — suma de 69 fl. 10 cr. trece în fondulă Asociațiunei; despre ce se încunosciutăză onor. Direcțiune a despărțământulă, ear suma de 69 fl. 10 cr. se transpune la cassa Asociațiunei.

Nr. 332. Prin notă presidială se arată, că dela ultima ședința a comitetulă până adă aș incursă la fondulă „G. Barițiu“ sumele următore:

1. Dela dlă Rubină Patița, avocată în Alba-Iulia, cu lista Nr. 242 20 fl. 50 cr.

2. Dela dnulă Vasiliă Damiană, protopresbiteră în Bradă, listele Nr. 199 cu 16 fl., concređută dlui Costină, și Nr. 200 cu 13 fl. 50 cr., concređută dlui George Păreă.

Dela dlă Ioană Hațegană, protopopă în Dêrja, lista Nr. 328 concređută dlui Vasiliă Poruțiă, protopopă gr. cat. în Almașulă mare, cu 19 fl. 35 cr.

Bani s'aă transpusă la cassa Asociațiunei; dloră colectanți s'aă cuitată sumele trimise, ear listele contribuențiloră s'aă trimisă la redacțiunea fôiei „Transilvania“ spre publicare. (Ex. Nr. 582/1893.)

— Spre sciință.

Nr. 333. Nicolău Solomonă, învățacelă de cismărie în Sibiu, se rógă pentru ună ajutoriă. (Ex. Nr. 581/1801).

— Suplicantele se îndreptă la eventualul concursu pentru astfelu de ajutore.

Nr. 334. Direcțiunea scôlei de fete a Asociațiunei înaintéază cererea dlui Nicolau Olteanu, oficialu de postă în Budapesta, care se rógă a fi scuitu de tacsă de întreținere a ficei sale Clotilda în internatul scôlei civile de fete a Asociațiunei pro Septembrie și jumétatea primă a lui Octobree a. c., de óre-ce numai în 16 Octobree a intratú în internatú.

— Se încuviințéază cererea petentelú, ear didactrulú ilú va solvi întregú în sumă de 20 fl.

Nr. 335. Oficiulú de cassă alú Asociațiunei alătură nota tipografiei archidieceșane despre 140 fl. 50 cr., pentru mai multe tipărituri în decursulú anului curentú. (Ex. Nr. 584/1893).

— Suma de 140 fl. 50 cr. se asemnéază la cassă spre solvire.

Nr. 336. Oficiulú de cassă alú Asociațiunei alătură nota tipografiei archidieceșane despre 228 fl. 41 cr. pentru tipărirea foiei „Transilvania“ pro Octobree, Novembre și Decembre a. c. apoi învilitórea, broșurarea și espedarea. (Ex. Nr. 585/1893).

— Suma de 228 fl. 41 cr. se asemnéază la cassă spre solvire.

Nr. 337. Oficiulú de cassă alú Asociațiunei alătură nota mészariulú Carolú Bécsy despre 108 fl. 22 cr. pentru acoperirea canalelorú și alte reparaturi. (Ex. Nr. 586/1893).

— Suma de 108 fl. 22 cr. se asemnéază la cassă spre solvire.

Nr. 338. Secretarulú II. alú Asociațiunei, Ioanú Popú-Reteganulú dto 12 Decembre a. c. se rógă, a i se urca remunerațiunea, la din contră a-í primí abdicerea cu 31 Decembre a. c. și a i se încuviința unú împrumutú dreptú spese de călétorie à 70 fl. (Ex. Nr. 569/1893).

— Suplicantele se depártéază din ședință.

Nefindú comitetulú competentú a urca remunerațiunea secretariului II. îmbunătățirea cerută nu se póte încuviința, abdicerea se primesce, și suplicantelú se votéază unú ajutoriú estra-ordinariú de 70 fl. pentru acoperirea trebuințelorú sale presente.

Nr. 339. Pentru verificarea procesulú verbalú:

— Sě alegú dñi: Ioan Hannia, Iosif St. Șiuluțiu și Leontinú Simonescu.

D. u. s.

Dr. Harionú Pușcariú m. p.,

vice-președinte.

Zacharia Boiu m. p.,

secretarú.

S'a cetitú și verificatú. Sibiiú la 16/28 Decembre 1893.

I. Hannia m. p.

I. St. Șiuluțiu m. p.

L. Simonescu m. p.

Rectificare. În Nr. 1. p. 7, șirulú 4 a se cetí „Și în ea Mînervei Dive vrednicú templu ațî sfințitú“.